

דבריו והמבד ראו עולם

ספר

זהר תקדוש

עם באור
תקתור ותקבוד

עיר קדושה מן שמיא נהיה

כי לא רשעא מפליגי

מאמר לפרשת פנחס

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם נ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביהצירא זיע"א

מחזורת קרן מלול ברכה

ההבדל בין מואב ועמון לבין מדן

וְיָמָא חֲדָא, הוּוּ חֲבְרִיָּא יִתְבִּין וּמִתְנַגְחִין אֵלָין בְּאֵלָין, וְהוּוּ תַמָּן רַבִּי אֱלֶעָזֵר, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי חֵיָא, וְרַבִּי יוֹסִי, וְשָׂאֵר חֲבְרִיָּא. אָמְרוּ הָא בְּתִיב (דברים ב ט) 'אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאֵל תִּתְּנָר בָּם מִלְחָמָה' וְגו'. בְּגִין רוּת וְנַעֲמָה, דְּהוּוּ זְמִינִין לְנַפְקָא מִנִּיְהוּ.

הַתָּר וְהַכְּבוֹד

במאמר זה יבאר רבי שמעון ענין מה שצוותה התורה להכות את המדינים כמו שכתוב 'צרור את המדינים והכיתם אותם', ואילו במואב ובעמון אמרה התורה 'אל תצר את מואב' וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם', והטעם הוא, לפי שכל האומות אין להם חיות אלא מפני ניצוצות הקדושה הבלועים בהם ומחיים אותם, וכאשר נגאלים מהם הניצוצות וחוזרים אל הקדושה, אז כבר אין להם שום חיות. וזה הטעם שלא עשו ישראל מלחמה במואב ובעמון מפני רות המואביה ונעמה העמונית שהיו צריכים לצאת מהם, מה שאין כן במדין שכבר יצאו מהם הניצוצות הקדושים שהם יתרו ובניו, וכן משה שגדל אצלם, לפיכך נצטווה משה להכותם.

ביניהם **רַבִּי אֱלֶעָזֵר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי וְשָׂאֵר חֲבְרִיָּא** - ושאר החברים, **אָמְרוּ, הָא בְּתִיב** - הרי כתוב (דברים ב ט) **'אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאֵל תִּתְּנָר בָּם מִלְחָמָה' וְגו'**, ואחר כך כתוב עוד (שם פסוק יט) **'וְקָרַבְתָּ מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן אֶל תָּצַרְם וְאֵל תִּתְּנָר בָּם'**, והטעם שנצטוו שלא ללחום עמהם, הוא **בְּגִין רוּת וְנַעֲמָה דְּהוּוּ זְמִינִין לְנַפְקָא מִנִּיְהוּ** - בזכות רות המואביה ונעמה העמונית שהיו

בתחילת המאמר שאלו החברים את רבי שמעון, למה צוותה התורה להכות את המדינים ואילו בני עמון ומואב נצטוו ישראל שלא להתגרות בהם במלחמה, כי אם עמון ומואב הגינה עליהם הזכות של רות ונעמה שעתידיים לצאת מהם, כך גם המדינים יצאו מהם יתרו ובניו, וכן משה רבינו שגדל אצלם, ולמה עליהם לא הגינה זכות זו, ובפרט שרבים הצדיקים שיצאו ממדין ממה שיצאו מעמון ומואב.

וְיָמָא חֲדָא הוּוּ חֲבְרִיָּא יִתְבִּין וּמִתְנַגְחִין אֵלָין בְּאֵלָין - יום אחד היו החברים יושבים ומתנגחים אלו באלו, כלומר מתווכחים זה עם זה בדברי תורה, **וְהוּוּ תַמָּן** - והיו שם

מקורות וצייונים

שכאשר תתרוץ יתברר ויסתלק איזה ניצוץ מהם, עד שלכן הם מתעוררים נגד העוסקים בעיניים וכמ"ש למטה.
ב. הקשה הרמ"ז ז"ל (בדילוג): כיון שהיו שם כל החברים כמ"ש ושאר חברייה, למה פרט את הארבעה אשר נקבו בשמות וכו', ואמנם ידוע שעשר חברי האדרא ה"ס עשר בחינות פרוץ החסדים, ולכן נפרטו הארבעה הנוכחים שהם העיקרים, מלבד רשב"י שהוא שורשם בפועל הביורוד והביסוס, כי רבי אלעזר ורבי אבא הם בחינת ח"ב ורבי חייא ורבי יוסי יסוד ומלכות, כאשר נזכר כל זה בפירוש האדרא, ע"ע. אבל שאר חמשת החברים שהם בחגתנ"ה, לא הוזכרו בפרטות כי כולם נכללים ביסוד ומלכות.
ג. רות המואביה היא זקנתו של דוד המלך, ונעמה העמונית היא אשת שלמה המלך, אם רחבעם.

א. כתב הרמ"ז (בדילוג): יתבין ומתנגחין, יש לדקדק למה שינה ככאן בלשון זה וכו', ונולע"ד שיובו ב"ש בספרי תלמידי הרב, שכאשר הוא ז"ל היה לומד ההלכה ומפלפל, היה יגע ומזייע לשבר כח הקליפה. והענין הוא כי התלמוד ה"ס שכינה בגלות, ולכן עליו נדרש פסוק (איכה ג ו) 'במחשכים הושיבני', ואמרו רז"ל (ברכות ה.) 'מיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה', דווקא בזמן החורבן, על כי ירדו הניצוצות לחיצונים וצריך לשבר כח הקליפה בהחליש כח הגוף החומרי שנמשך ממנה כדי להעלות הניצוצות, והוא על דרך גלות מצרים (שמות א יד) 'בחומר ובלבנים'. ודבר זה מבואר בוהר ובתיקונים, שבתירוץ הקושיות מסיר ומבדיל הקש והתבן מן החטה שנשאת סולת נקיה, וה"ס אותו הניצוץ שמתוקן ונבדל הקליפה ממנו. ואם ההלכה צריכה יגיעה כל שכן כשיהיה העסק באיזו קושיא בדבר החיצונים,

צְפוּרָה אֶתֶת מֹשֶׁה דְּהוֹת מִמְדִּין, וַיִּתְרוּ וּבְנֵי דְנַפְקוּ מִמְדִּין, דְּהוּוּ בְּלָחֵזוּ זָפְאֵי קְשׁוּט עַל אַחַת כְּפָה וּבְמָה. וְתוּ מֹשֶׁה דְרַבִּיאוּ לֵיהּ בְּמִדִּין, וְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִין הוּא, (במדבר לא ב) 'נְקוּם נְקֻמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְדִינִים' אִי הָכִי מִשׁוּא פְּנִים אִית בְּמַלְחָה, דְּיִתִיר אֶתְחִזּוּ בְּנֵי מִדִּין לְשִׁזְבָּא מִן מוּאָב.

הַפְתָּר וְהַפְּכוּד

שתעמוד להם זכותו של מֹשֶׁה דְרַבִּיאוּ לֵיהּ בְּמִדִּין - שגדלו אותו במדין, וְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִין הוּא - ולמה אמר לו הקדוש ברוך הוא (במדבר לא ב) 'נְקוּם נְקֻמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְדִינִים', אִי הָכִי מִשׁוּא פְּנִים יש בדבר, שעמון ומואב ניצלו בזכות הצדיקים שיצאו מהם ומדין לא, היה צריך להיות להיפך, דְּיִתִיר אֶתְחִזּוּ בְּנֵי מִדִּין לְשִׁזְבָּא מִן מוּאָב -

עתידים לצאת מהם, וזכותם הגינה על כל אומתם, ואם כן קשה, צְפוּרָה אֶתֶת מֹשֶׁה דְּהוֹת מִמְדִּין - צפורה אשת משה שהיתה ממדין, וַיִּתְרוּ וּבְנֵי דְנַפְקוּ מִמְדִּין - ויתרו ובניו שיצאו ממדין, דְּהוּוּ כְּפָה עַל אַחַת כְּפָה וּבְמָה - שהיו כולם צדיקי אמת על אחת כפה וְכָמָה שזכותם צריכה להגן על אומתם, ולמה לא נצטוו ישראל שלא להתגרות עמהם כמו שנצטוו על מואב ועמון, וְתוּ - ועוד היה ראוי

מְקוּרוֹת וְצִיּוּנִים

מישראל מקרב אחיך קרינן ביה וכו', ומשמע לי דלרבותא נקט אמו ומכ"ש אם היה אביו מישראל אע"פ שאין אמו מישראל כשר, וכן כתבו התוספות בפרק מצות חליצה ובהכי ניחא לי היאך מלך רחבעם דלא הוה אמו מישראל דהא בן נעמה העמונית הוה. עוד ראה בשו"ת נודע ביהודה שהביא דברי הכסף משנה ואחר כך כתב וז"ל (בדילוג): אמנם נראה לענ"ד שלא הוהוה קרא אלא 'שום תשים עליך מלך מקרב אחיך', שתחלת שימת המלך ראשית מנוים לא יהיה אלא מקרב אחיך וזה בכלך ראשון אבל בכלך בן מלך המלוכה ירושה וא"צ שימה חדשה וכו' וכיון שמלך אביו שוב ממנין בנו אפילו אין אמו מישראל ובהו קמה מלוכות של רחבעם בלי פקפוק. משא"כ באגריפס, אף שהיו מזרע המלוכה מזרע הורדוס, מ"מ הוה וכל אבותיו כולם נתגמו בפסול, דהורדוס עבד היה, וא"כ עכשיו אגריפס היה הראשון שהיתה אמו מישראל, והרי כקם מלך חדש בזה צריך שום תשים שהיה ממוצע מישראל. וחזן לכל אלה אני תמה על מרן הכ"מ אנה מוצא שאמו של רחבעם גירת היתה, ודלמא דהא דנקראת נעמה עמונית מזרע עמון באה, ואולי אמה או זקנתה היתה עמונית וכו', ואמנם ראשון נראה לי עיקר שמלך בן מלך אין צריך שימה שהמלוכה ירושה. ובוה שלום, דברי הדרוש שלומו. עד כאן לשונו. וכיוצא בזה כתב החתם סופר בשו"ת (או"ח תשובה ב'), ובחידושי על השי"ס (סוטה מא: עיי"ש).

ובעיקר קושיית הרמ"ק למה החשיבו חז"ל את נעמה לצדקת יותר משאר נשים שנשא שלמה, וכמו שכתב כאן הוזהר דלכך ניצלה כל אומתה, לפי תפוסקים הג"ל שנעמה לא נתגיירה, י"ל דלאו דווקא שהיתה היא צדקת אלא שממנה יצא זרע מלוכה כמו רחבעם וחזקיה המלך, ולפיכך הגין זכותה על אומתה, ופשוט.

ד. כתב הדמשק אליעזר: דביבא ליה במדין, שהקדוש ברוך הוא התחיל של להיראות לפניו, כגון בסנה, ושם נתגדל בכל המדרגות שלו.

הקשה הרמ"ק וז"ל: וכמה פעמים נצטרעתי על זה, וכי שלמה לא נשא נשים נכריות הרבה, צידוניות תחיות וכו', ועם שהיה מגייר אותם לא נמנו אלא נכריות, מה טעם שמנו אותה חכמים לצדקת. ואחר כך האיר ה' עיני וראיתי ששלשלת המלכות נמשכת ממנה שהיא אם רחבעם, ואם חס ושולם או מוונים אותה עם שאר הנשים כבר יש לנו ישראל שבא על הגוייה הולד גוי, ונמצא רחבעם גר ואין לו יחס עם זרע דוד חס ושולם, לזה מנו אותה לגיורת צדקת והיא ישראלית גמורה. ועל דרך הקבלה קבלו כן, שאם לא היתה כך, היה נמשך מהדבר תקלה, וגם לא היו ישראל ממלכים לרחבעם, דהא כתיב (דברים יז טו) 'לא תוכל לתת עליך איש נכרי'. וצריכים אנו לומר שנתגיירה קודם שנשאה, ומאי דכתיב (ראה מלכס א' יא ז) 'ולמלכם שקון בני עמון', צריכים אנו לומר שנשאים אחרות עמוניות נשא. עד כאן לשונו.

אולם ראה ברמ"ז שכתב: הרמ"ק נתקשה בכאן, דמאי רבותא דנעמה משאר נשים נכריות שנשא שלמה, שאעפ"י שגיייר, מכל מקום נקראו נכריות. ותירץ דודאי דנעמה נתגיירה קודם שנשאה שלמה ע"ה. ולא דק, דלא סגי לן בהכי, ד'מקרב אחיך' (דברים ט) בעינן ואין מלך רחבעם, אבל האמת הוא שאמה או אפילו אם אמה היא שנתגיירה, ונעמה היתה הורתה ולידתה בקדושה ומותרת זרעה למלך, וכן מוכח מנ"ש לקמן (ק"צ). 'נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקא, ור"ל שיצאה שנמתה מאותה קליפה, ואמה או אם אמה נישאו לישראל, וכיון שהיתה אביה מישראל הותרה למלוכה, (וכן כתב הכסף משנה בפ"ה ה"ד דהלכות מלכים, ובשם התוס' יבמות קב. ד"ה לענין). עד כאן לשונו.

והנה מה שציין הרמ"ז לעיין בכסף משנה, תנראה דשם איתא היפך דבריו, שכתב וז"ל (בדילוג): ביבמות פרק החולץ (וף מ"ה ע"ב) רבא אכשריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסי דבבל, כלומר גבאים ממונים על ישראל, ואע"ג דאמר מר 'שום תשים עליך מלך' (דברים ט) כל משימות שאתה משים אל יוה אלא מקרב אחיך כיון דאמו

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא דָמִי מֵאֵן דְּזִמִּין לְמַלְקֵט תְּאֵנִי, לְמֵאֵן דְּכָבֵר לְקִיט לֹון.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּכָבֵר לְקִיט לֹון, שְׁבַחָא אִיהוּ.

הַפְתָּר וְהַפְּבֹר

שיותר היו ראויים בני מדין להינצל מן מואב, אותם, אבל אחר שנלקטו הניצוצות מהם, שצדיקיהם מרובים¹.

לאחר שבאר רבי שמעון הטעם שצוותה התורה להכות את המדינים לפי שכבר עלו מהם הניצוצות הקדושים ונתקנו, עתה שואל רבי אלעזר, שהלא בכל מקום שנמצאת הקדושה, אף שאחר כך היא מסתלקת משם, מכל מקום היא משארת שם איזה רושם ממנה, ואם כן היה על המדינים להינצל בזכות זאת הרושם.

לאחר שאלו החברים את רבי שמעון למה נשתנו המדינים לרעה, עתה יבא רבי שמעון להשיב על דבריהם, דיש לחלק בין המדינים שכבר עלו מהם הניצוצות ונתקנו, ואין בהם חיות כלל, לבין מואב ועמון שעדיין ניצוצי הקדושה בלועים בהם ומחיים אותם, ומדמה רבי שמעון הדבר למלקט תאנים מן האילן, שבוודאי אינו דומה מי שעדיין לא ליקט למי שכבר ליקט.

אָמַר לִיה - אמר לו רַבִּי אֶלְעָזָר לרבי שמעון אביו, אַף עַל גַּב דְּכָבֵר לְקִיט לֹון - אף על פי שכבר ליקט מהם את התאנים, עדיין שְׁבַחָא אִיהוּ - הם שבח בשבילם, והיו צריכים להגן עליהם שינצלו בזכותם, ורצונו לומר שאף שיצאו מהם ניצוצות הקדושה והם כגוף בלי נשמה, מכל מקום צריך שישאר איזה רושם של הקדושה וינצלו בשבילה², כי כל דבר שבקדושה עושה רושם³.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא דָמִי מֵאֵן דְּזִמִּין לְמַלְקֵט תְּאֵנִי - ללקוט תאנים, לְמֵאֵן דְּכָבֵר לְקִיט לֹון - למי שכבר ליקט אותם, כי צפורה אשת משה כבר יצאה ממדין, אבל רות ונעמה עדיין לא יצאו, ורצונו לומר, שכל עוד שעדיין לא יצאו אלו הניצוצות מעמון ומואב, הם נחשבים כבלועים בהם ואם כן הם כנשמה המחיה

מקורות וציטוטים

ישראל, וכבר נזכר למעלה ק"פ ד' ב' ששתי פרידות אלו הן בסוד רחל ולאח, ע"ע. ויודע שקודם בנין בית המקדש היתה הנוק' מן החוזה ולמטה, שמשם אחיזת מואב ולכן קדמה רות. וכשנבנה בית המקדש דאו קיימא סיהרא באשלמותא בכל אורך זעיר, אז מלכה נעמה שהיא מעמון. והמקדש נקרא (מלכ' א' ח יג) 'בית עולמים', כלומר בית אחד, ונוק' אחת, כלולה משני עולמים רחל ולאח. ומפני שדוד הכין לבנין בית המקדש וקבל בכתב צורתו משמואל הנביא, וזכה להכניע קל" ערפה שהיא אחוריים דלאח, לכן בימיו יצאה נפש נעמה לעולם כנוכר לקמן ק"צ א', אבל לא באה לכלל מלכות עד נתקנה מלכות שמים בבנין בית עולמים, באופן שכל עוד שהיו אלו הנשמות עצומות בתוך הקליפות היו נשמה לה, ובתן היתה יכולה לעמוד ולהתקיים בחזקה, מה שאין כן אחר צאתן מתוכה, וזה רמז רבי שמעון באומרו **לא דמי מאן דזימין וכו'**.

ו. רמ"ז. אבל המקדש מלך כתב: שרבי אלעזר לא הבין [את דברי ר' שמעון] וסבר שכוונת ר' שמעון **דמאן דזימין וכו'**, שיש להם שבח מאחרים שכבר נלקטו, ולכן הקשה **אע"פ דכבר לקט לון מכל מקום שבתא איהו שיצאו מהם צדיקים.**

ח. ראה בעץ חיים (שער כה דרוש ה, ובעוד מקומות) שכתב: **כי כל דבר שבקדושה מניח רושם בכל מקום כנודע.**

ה. **מקדש מלך ורמ"ז.** וכתב הרמ"ז: וכוונת הקושיא היא, דסלקא דעתך דהיא דרות ונעמה שהגינו על אומתן, הוא על דרך 'ברא מזוכי אבא', דאי כדי שלא תאבדה וכו' אם כן הרבה דרכים לפניו יתברך לשמור אותם העתידים להוליד רות ונעמה וכשאר אבודות, אלא ודאי שהוא מפני זכות של שתי הבנות. ולפי זה הקשה שגדול זכות ההוה מן העתיד, וקשה ממדין, שזכו לצפורה ויתרו, וגם זכותם בגידול משה. דיתיר אתחוו וכו', שהיה להם זכות היוצאים מהם ושל שלהם כמשה. ו. ע"פ הרמ"ז. והטעם שהשווה ר' שמעון את ענין העלאת הניצוצות ללקיטת התאנים כתב הרמ"ז: ודמי ענין זה דוקא ללקט התאנים יותר מפרי אחר, מפני שהתאנים מתלקטים אחד אחד ולא כולם יחד כדתנן בפ"א מ"ד דפאה, ולקייטתו כאחת, לאפוקי תאנים. עוד כתב הרמ"ז: ואין להקשות דגם מושאר האומות יצאו כמה גרים ואעפ"כ לא נצטוו ישראל שלא ללחום עמהם, כי אלו השתי פרידות היו יסוד מלכות בית דוד עד מלך המשיח, וכל עוד שלא זכו ישראל שיצאו מן הקליפה אלו השתי ניצוצות עצומות, היה כח הקליפה חזק לעמוד נגדם. וגם בזה יתיישב קושי דס"ד בתחילה, והוא שלו יתברך הכל גלוי, ואם כן היה יכול להתייר לישראל להלחם עם מואב ועמון, אך יצוה להם שלא להמית אותו האיש או המשפחה שעתידיה להוליד את אלו השתים. אבל הוא מיושב עם הנוכר, כי היתה הנסיבה מחמת חסרון זכות

אָמַר לַיהוָה, מֵאֵן דָּלָא לְקַט תְּאֵנִי, נְטִיר תְּאֵנָה תְּדִיר, דָּלָא יְהֵא בְּהַ פְּגָם, בְּגִין תְּאֵנִי דְזְמִינַת לְאִייתָאָה. בִּינן דְלְקִיט תְּאֵנִי, שְׂבִיב לָהּ לְתֵאנָה, וְתוּ לֹא נְטִיר לָהּ.

כְּךָ מוֹאֲב, דְזְמִינָא לְאִייתָאָה אֵינְוִן תְּאֵנִי, נְטִיר לַיהוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְּתִיב 'אַל תָּצַר אֶת מוֹאֲב'. מְדִין דְקָא יְהִיבַת תְּאֵנִי, וְאֶלְקִיטוּ לֹוֶן, כְּתִיב (במדבר כה יז) 'צָרוּר אֶת הַמְּדִינִים'. דְהָא מְפָאן וּלְהִלָּאָה, תְּאֵנָה דָּא לֹא זְמִינַת לְאִייתָאָה פִּירִין, וּבְגִין כְּךָ אֶתְחַזִּיית לְיִקְדַּת אֶשָׁא.

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

רות ונעמה, על כן **נְטִיר לַיהוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** - הקדוש ברוך הוא שומר אותם, **דְכְּתִיב** - כמו שכתוב **'אַל תָּצַר אֶת מוֹאֲב'**, אבל **מְדִין דְקָא יְהִיבַת תְּאֵנִי וְאֶלְקִיטוּ לֹוֶן** - שכבר נתנו את התאנים וליקטו אותם, שהם צפורה ויתרו ובניו, **כְּתִיב** - לכך כתוב (במדבר כה יז) **'צָרוּר אֶת הַמְּדִינִים'**. דְהָא מְפָאן וּלְהִלָּאָה תְּאֵנָה דָּא לֹא זְמִינַת לְאִייתָאָה פִּירִין - שהרי מכאן ולהבא אין האילן הזה עתיד להביא פירות, **וּבְגִין כְּךָ אֶתְחַזִּיית לְיִקְדַּת אֶשָׁא** - ולפיכך הוא ראוי להיעשות למאכלת אש, ומה שהקשה רבי אלעזר שהיה צריך להשאיר בהם רושם של הקדושה, אינו כן, לפי שהקדושה לא משארת רושם אלא כאשר היתה שורה במקום המוכן להשראת השכינה כמו בבית המקדש אז נשאר שם איזה רושם גם לאחר הסתלקותה מה שאין כן בניצוצות המחיים את הקליפה, שכאשר הם עולים אין חיות אל הקליפה כלל.⁵

רבי שמעון בא להשיב על דברי רבי אלעזר ושב על משלו מאילן התאנה, דמי שעדיין מצפה שהאילן שלו יתן פירות, הרי הוא שומר תמיד על האילן, אבל כשהאילן מתייבש ואינו נוטן פירות עוד, איננו שומר עליו עוד כלל, ומה שהקשה רבי אלעזר שבקדושה אינו כן כי נשאר רושם, אינו כן, כי רק במקום הראוי להשראת השכינה, שם נשאר רושם מן הקדושה, ולא כן כאן שהקדושה היתה בלועה בקליפות, היא עולה ויוצאת משם לגמרי.

אָמַר לַיהוָה - אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר, **מֵאֵן דָּלָא לְקַט תְּאֵנִי** - מי שעדיין לא ליקט מן התאנים, **נְטִיר תְּאֵנָה תְּדִיר דָּלָא יְהֵא בְּהַ פְּגָם** - הוא שומר תמיד את אילן התאנה שלא יפגם, אבל לא מפני שצריך את האילן, אלא **בְּגִין תְּאֵנִי דְזְמִינַת לְאִייתָאָה** - בשביל התאנים שהוא עתיד לגדל ולהביא, **כִּינן דְלְקִיט תְּאֵנִי** - אבל כאשר ליקט כבר את התאנים, כלומר שאילן זה כבר התייבש ולא יתן פירות עוד, **שְׂבִיב לָהּ לְתֵאנָה וְתוּ לֹא נְטִיר לָהּ** - הוא עוזב את אילן התאנה ואינו שומרו יותר.

כְּךָ מוֹאֲב, דְזְמִינָא לְאִייתָאָה אֵינְוִן תְּאֵנִי - שעתידים להביא מאלו התאנים שהם

מְקוּרוֹת וְצִיּוּנִים

רע, וכן יש אור ההשגחה על הקלי' כל עוד שיש בה הניצוצות לקיימם שם, אבל כשכבר יצאו הניצוצות מסתלק הכל כאשר לכל עיקר רושם, כי נסתלקה שמירת השפע המושפע על הניצוצות ולא נשאר כי אם בבחינת הנהירו דקיק המוגבל לחיות החיצונים, ולכן כשמרבים לפשוע מתמלאה סאתם רק מן הרע, והקדושה פורחת אפילו הנהירו דקיק ונשארו רק סגים וקיא צואה, וזהו רמז ר"ת צ'ורו את ה'מדינים, ולכן חברו להם בבעל פה, והסודות כמוסים לידועיהם.

5. רמ"ז, וז"ל: והענין דדוקא כשאור הקדושה שורה במקום מוכן לו כמו שהוא שרית שכינה בבית המקדש, אז נשאר קדושה לעתיד לבוא, וכן הנשמה בגוף אחרי פטירתה נשאר בגוף הבלא דגרמי, וכן בכל מקום כיוצא בזה נוהר הרושם, אבל הניצוצות הנופלות בעוון האדם וגולות חוץ למקומם ואין להם התייחסות ושום שייכות עם החיצונים והם שם בעל כרחם וצריכות להשגחה פרטית מאת ה', עליהם שלא ישלטו בהם כח הרע, והוא דוגמת המייחל ללקוט תאנים מתאנתו ששומרה מכל

פְּתַח וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זְקַנֵי מִדְיָן וְגו' (במדבר כב ד), מוֹאָב אֵינּוֹן שְׂאֲרֵי, וּבְנֵי אֵינּוֹן תְּאִינִי, דְזָמִין מוֹאָב לְאַפְקָא לְעַלְמָא, אֲשֶׁתְזִיבוּ מְעוֹנְשָׂא.

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

אֵינּוֹן תְּאִינִי דְזָמִין מוֹאָב לְאַפְקָא לְעַלְמָא - בזכות התאנים הללו שעתיד מואב להוציא לכל העולם, ובא ליישב בזה מה שלא מצאנו עוד גרים שהגנו על כל עמם כמו רות ונעמה, לפי שאלו הניצוצות של רות ונעמה, היו ניצוצות מבחינת כללות כל העולם, ולכן **אֲשֶׁתְזִיבוּ מְעוֹנְשָׂא** - ניצלו כל עמם מן העונש.

אחר שביאר רבי שמעון החילוק בין המדינים לעמון ומואב, עתה מוסיף לבאר, דהנה הרבה אומות יצאו מהם גרים, ולא מצאנו שהגנו על כל עמם כרות ונעמה, לפי שרות ונעמה היו ניצוצות מבחינת כללות כל העולם.

פְּתַח רבי שמעון וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זְקַנֵי מִדְיָן וְגו' (במדבר כב ד), מוֹאָב אֵינּוֹן שְׂאֲרֵי - מואב הם התחילו ראשונים להצר לישראל קודם מדין, וְאָף על פי כן **בְּגִין**

מקורות וציטוטים

מעולם לא עלה על לב אדם שיצא מטומאה גדולה ורצוצה כל כך, קדושה נפלאה, ממה שנשאר כמולך בלע, בעת עליות נשמת משה כי טוב ובלעם נשאר בקליפה, אעפ"כ נשאר בו הרבה קדושה. ובעת צאת הקדושה ממנו, כשיבואו לעתיד לבוא, יתנהו כל העולם עליהם איך אפשר שיהיה טהור מטמא כל כך, והוא מתמיה לשאת עינים לראות בדבר תימה המבהילו. לכן מוקשה, כיון שבמדין היה כל כך קדושה, יתרו ובניו ומושה דרביאו ליה **במדין**, כהן מדין נגד יסוד אבא בקדושה, ובקדושה הוא אהבה, ובקליפה איבה ומריבה ואשת מדנים, ולכן בודאי אע"פ שיצא יתרו לקדושה ומושה קדש קדשים, בודאי נשאר עוד כמה קדושה עצומה, ובוה יתיר אתחזי בני מדין לשיבא. ומתרג' ר"ש לא דמי. ומוקשה לו בנו הקדוש ר"א, אע"ג דכבר לקיט יתרו ובניו, שבתא הוא. בהכרח שנשאר עוד הרבה קדושה. ומתרג' ר"ש, דמואב עדיין הקדושה בלועה בו, רות ונעמה, אבל מדין מה שנשאר בהם מן יתרו ובניו, הם היו 'שנים ושלשים אלף נפש דלא ידעו מושב זכר החיו לכה' (במדבר לא יז, לה) ונתגייירו ונשאו ישראל אותם לנשים ואלעזר הכהן, והם כבר יצאו לעולם וכלם היו קדושה של משה ויתרו ובניו, והרי כבר יצאו לעולם כל הקדושה לכן 'צורו את המדינים' (שם כז יז), אתחזיית ליקודות אשא.

י. הרמ"ז הוסיף לבאר, וז"ל: מואב אינון שארו, נראה דייק עוד, ואמרו 'אל זקני מדין', שלא הזכיר זקנים במואב, לפי שזוקא של מדין היו בחינת זקנים קרובים למות ושגבר בהם חלק הרע ממלכין קדמאין, אבל מואב היה בבחירתו וקיומו בעבור הניצוצות הנוכרים, ולכן גם שמואב התחיל בעבירה ניצול בשבילם. ובדרך רמז זה יכוון אמרו פתח ואמר, והזכרת הפסוק, לרמוז לרמז שדייקת, דאי לא תימא הכי היה די שיאמר הענין בדרך כלל, מואב שארו וכו', ולא להקדים פתיחה חדשה.

יא. הרמ"ז וז"ל: ודוק אמרו לאפקא לעלמא, ללמד ענין אמיתי שלא בשביל כל צדיק העתיד לצאת ימלט מולידו וכל שכן עמו, שהרי אין לך אומה שלא יש בקליפתה ניצוץ קדושה, וה"ס גירי הצדק, אלא הענין בניצוץ שיוציא תולדה כוללת להיטיב לכללות העולם ורות ונעמה, וז"ש לאפקא לעלמא, שכיון שיש בו סוגלת ההטבה לכללות יש בו כח ההציל כלולות עמו.

ביארנו כל המאמר כפי שביארו הרמ"ז, וכדברינו נמצא גם כן בוזהר חי (בשנינים קלים) וז"ל: **זכאי קשטו**, מתחלה ק"ס, כשיש ניצוץ קדושה ונשמות בעמקי הקליפות והגיע זמנם לצאת, א"א שיצאו הכל, אלא נשארו שם כמה ניצוצין עוד, כמו שהיה בלעם, אשר

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים